

ravno je, da si vsaki domačin na svojih tleh zaslužek išče; tega ni treba na dolgo še razpravljati.

Bodimo Slovenci jedini; v pošteni narodni zvezi dosegli bomo svoje namene in kruti sovrani nas bo pustil gotovo pri miru, ako vidi, da smo dosti zavedni in hočemo na svoji zemlji med svojimi biti, saj imamo obilno svojih denarnih zavodov, imamo poštene, svoje gospode vsake vrste in tirjati samo treba, da se narodno združenje po postavah, od presvitlega cesarja samega potrjenih, kmalu dovrši. Vsaki slovenski gospodar pa mora sam pripomagati, da se reši tujih sil in le one podpira, kateri so iz njegove krvi, — tedaj bodimo jedini in ohranimo si lepo našo domovino, po kateri tako željno naši nasprotniki segajo. Brat,

Okr. zastop v Brežicah.

Zopet so potekla tri leta, res za nas Slovence dolga leta sužnosti, kar je bil okrajni zastop izvoljen ali bolje rečeno vsiljen, zakaj njega udi niso bili vsi po lastni in prosti volji volilcev izvoljeni, kakor to volilni red zahteva. Mnogim so se naši ponemčenci s svojim prilivom in dobrikanjem vsilili, da so jih volili; drugim so obetali hribe in doline, drugim zopet z vso silo pretili in se jim grozili, ako jih ne volijo. Ako toraj celo volitev (?) dobro pregledamo, bode jih le malo, kateri so po pravem potu do izvolitve prišli.

Kdo so pa tisti, ki se vsakokrat tako sladki in ljubeznjivi delajo, in še se celo naši bratje imenujejo in z nami po domače govoriti znajo, kedar se volitve bližajo? To so tisti naši prijatelji, ki nas le ob času volitve poznajo in se takrat za volilci plazijo, kakor lisjaki za kurami, da bi katerega ujeli. Tačas teče jim gladko naš mili jezik, pozneje pa, ko zopet svoje mandate dobijo, je zopet le vse „tajč“, slovenski jezik je le k večjemu še za hlapce in dekletke, za take olikance (!) je veliko, veliko prenižek, neokreten in „pregmanj“.

Kaj pa tiči prav za prav v okrajnem zastopu, da se tako potegujejo za-nj in kako oblast ima okr. zastop? Kakor veste, je okr. zastop politična naprava, ki se uvrsti med deželni odbor in med občino, moral bi toraj zlaščevati delo obeh. Okrajni zastop skrbi: 1. za to, da so ceste v lepem redu, 2. voli za okrajni šolski svet pet svetovalcev in določi v njem večino, ima toraj pri šolstvu velevažno besedo, 3. smeje naložiti okrajne doklade na davek in 4. jemati v službo lastne uradnike in druge služabnike, katerim tudi plačo določuje. Ima pa nadalje okr. zastop pravico občine in njih premoženje nadzorovati, njim več, kakor 20 %, občinske doklade dovoliti in celo tudi županom

ukaze dajati in jim globe do 50 gld. na korist okr. blagajnice nakladati.

Iz tega je razvidno, kako moč ima okraj. zastop, in res dokaj moči ima po postavi in nekaj si pa je še (naš Brežiški namreč) tudi sam prilasti. Kakor že rečeno, ima okraj. zastop ceste nadzorovati, da so v lepem redu. Ali se je pa to pri nas do sedaj tudi vestno izvrševalo? Nikakor ne. Tiste ceste, po katerih se naši gospodje bolj vozijo, so gotovo boljše, za druge pa kaj radi pozabijo; tako je bila n. p. proga Črnc-Globoko lani še le meseca decembra posuta in še takrat bolj z zemljo, kakor s prodcem. Kdo naj bi pa tudi nadzoroval, ali se delo v pravem času in pa vestno opravlja? Morda g. načelnik Del Cot ali njegov tajnik Jaka? Oj Jaka že pride, akoravno ne po celi progi, vendar pa do svojih privržencev, pa takrat so le kure bolj v strahu, kakor pa delavci, katere bi on nadzorovati moral. Ali saj tudi nimajo naši mestjanje časa, da bi za okraj skrbeli, skrbijo za „šulverein“, za „Südmark“, veliko skrbi jim tudi dela, kako bi nemškega pridigarja dobili, potem dopisujejo tudi prav marljivo v „Vahtarico“ in tam prazno slamo mlatijo in dobro, debelo lažejo. Naj le eno laž razložim. V nekem dopisu iz Brežic v „Vahtarico“ je stalo, da je neka udova Cvirn ponudila pooblastilo za volitev v deželni zbor. To je pa prav grda laž, kajti tisto jutro, ko je bila potem volitev, pripeljali so se na vse zgodaj po pooblastilo in sicer g. Franc Varlec in dva g. financarja. Pri vsem tem bilo je pa še to prav smešno, da naši veliko-nemci še postav za volitve ne poznajo, kajti omenjena Cvirn ima še živega moža! Kako sme toraj kdo drugi s pooblastilom voliti? Ali ni bilo g. komisarja poleg? Se pač prav lepo izpolni pregovor: „V sili zlodej muhe žre“! — Oj za silo je vse dobro! (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Deželna razstava v Gradci.

(Dalja.)

G. Samassa iz Ljubljane razstavil je različno cerkveno orodje, zvonove in razno medeno orodje. Brizgalnice so vse sorte in vsako gasilno orodje, kar se ga rabi o požarih. Zanimiva je tudi zbirka raznega orodja in reči, katere se iz cementa delajo.

Neka Dunajska tvrdka razstavila je različno orodje za kruljave in pohabljenе ude.

Gozdarstvo je tudi podučljivo. Tam so semena, pa tudi nasajene gozdne mladike in različni gozdni les, modeli, kako se gozdi po ravini in bregovih oskrbujejo, kako se po različnih načinih v denar spravi razno gozdno orodje za sajenje sadik in podiranje, različni

les, žage novjših sort in za radovedno gospôdo sta tudi dva drvarja v natorni velikosti ponarejena in čumna za drvarje.

Kar gozde zadeva, bilo bi tudi nam jako potreba, da bi za naše gozde bolje skrbeli. Les je že drag, bodi za kurjavo ali za stavbe, pa nekateri naši gospodarji le natori prepustijo, naj bi se drevje samo od sebe spet zasejalo in zarastlo. Žal, kolikrat vidimo, da se živina po gozdih pase ter mladi les pogloda, da ni gozd ni pašnik. Potrebno bi bilo, naj bi si vsaka občina vsaj edno gozdno drevesnico napravila ter bi ljudje potem z mladikami, z eno ali dveletnimi sajenicami borovimi, mecesljevimi in smrekovimi prazne prostore brž posadili. Takošnja drevesnica stane le malo. Na primernem kraju pri gozdu se zemlja prekoplje ali izorje, s semenom poseje in s koli malo zadela, da živina tje ne pride. Na malem prostoru imeli bi lahko vedno več tisoč potrebnih sajenic pri rokah. Samo od sebe se razume, da se po novih nasadih ne sme pasti in vsaki gospodar sam ve, da nam gozd veliko več dobička daje, kakor slab pašnik.

Najbolj bogata je zbirka za lov. Tukaj je iztlačena divjačina različna in skorej vsake sorte. Zanimiva je lisica in dihur, ki ravno kokoši kri pije in jo tako zadavi.

Dalje različno lovsko orodje, več sto let stare puške, katerih je nad tisoče, sulice, paсти itd.

Podučljivo je tudi ribarstvo. Tam so vse vrste ribja jajca, kako se na umeten način pldijo, ribam škodljive živali so vse žive v vodi, kače, želve, kušarji, raki, močaradi, različne ribe. Potem se ondi vidi, kako se krmijo in vzgojujejo, razno orodje in kako se lovijo te škodljivke in vsake vrste ribe vidiš v steklenicah v vinskem cvetu razstavljene.

Razstavljenih je tudi mnogo drugih obrtniških izdelkov, kakor dinamit, vino, mineralna voda itd., pa te reči so vse le v zaprtih posodah, od katerih torej gledalci več ne vedo, kakor njih zunanjo obliko. Tvrška Steinfeld je razstavila vsakovrstno orodje, kako se pivo dela, hmelj, sode majhne in velike ter pivo razne kakovosti. Pivo je bilo v steklenicah res lepo videti in moj tovariš je rekel, da bi ga pa njegov jezik in želodec le ne znal hvaliti! Za stroje bil je veliki prostor, pa odkritosrčno moram reči, da tako robo že danes povsod najdeš.

J. Fruhmann, kovač v Glojah, pošta Wolfenberg, napravil je plug za hribe, kateri na levo in desno orje pa ima samo edno desko (železno plat) in je videti, kakor naš navadni plug. Zdel se mi je praktičen. Ko do konca njive priorje, ga vzdigneš, ter se kar obrne deska in lahko spet nazaj orje, ker ima dvojno črtalo, in je le kakih 5—10 kilo težji od naših navadnih.

Plug, ki jih pri nas po bregovih imajo ter na desno in levo orjejo, so jako težki in precej stanejo, ker imajo dvojno desko, lemež in črtalo. Gospodarjem, kateri imajo njive v bregih, bi svetoval, naj bi si ovi plug ogledali ali naročili; po njem ga lahko vsak kovač ponaredi, ker ni patentiran. Živina bi ovi plug veliko ložje vlekla in orač bi veliko manj trpel. Gosp. J. Dangel iz Gleisdorfa ima v razstavi praktično združgalnico za sadje, da ga ni treba s kiji tolči in stane le 32 gld. To zamorem iz lastne skušnje kot izvrstno priporočati. Tudi njegova sušilnica za sadje je na nov način umetno sestavljena, vendar pa preveč ona stane, namreč 150 gld. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 22. septembra pri sv. Trojici v slov. gor., v Framu, v Ormoži, v Št. Jurji na juž. žel., v Lučanah, pri sv. Petru v Radgoni in v Laškem trgu. Dne 23. septembra pri sv. Juriji na juž. žel. Dne 24. septembra pri sv. Trojici v slov. gor., v Arnoži, pri sv. Martinu tik Slov. Gradca, na Remšniku in v Slov. Bistrici. Dne 25. sept. v Imenem (za svinje.)

Dopisi.

Iz Vitanja (Šola v Rakovcu in Celjski listič.) [Konec.] Ali še neka druga izjava onih 6 udov Rakovskega šolskega sveta bôde v oko imenovanega pisarja. V Rakovcu so bile nekdanj nemške glažute, piše Vahta; šolsko poslopje je prepustil za poduk nemški grof Thurn; v Rakovcu so še baje ostanki nekdanjih nemških ogljarjev in drvarjev. Po mislih Vitanjskega pisarja se toraj spodobi, da zavoljo koroškega nemškega grofa, zavoljo ostankov nemških drvarjev in glažarjev naj bode šola v Rakovcu tudi le nemška in je primeren nemških napis na šolskem poslopji: Volksschule. Onih šest odbornikov Rakovskega šolskega sveta pa noče porajtati na koroškega nemškega grofa in na ostanke nemških glažutarjev ter zahteva namesto Volks-Schule: slovenski napis: ljudska šola. Ljudje namreč, ki prebirajo napis: Volks-Schule, mislijo, da bo to šola za volkove, ter hočejo napis preurediti, češ: to bo šola za ljudi. Dopisnik vahterčni pa hoče imeti v Rakovcu šolo za volkove. Na dalje pripoveduje tajnik Rakovskega šolskega sveta v nekem pismu, katero je pisal Vitanjski g. župnik svojemu duhovskemu tovaršu v Skomarji ter žuga, da se bo to pismo objavilo. Pred vsem se mi čudno zdi, kako je celjska Vahta, vsem katoliškim duhovnikom strupena in sovražna, v roke dobila zasebno pismo, katero je pisal Vitanjski župnik gosp. župniku v Skomarje. Sicer pa dobro vemo, da se Vitanjski župnik celó ne boji tudi take brezobzirnosti ne, če se tudi njegovo privatno pismo, ki ni bilo odločeno za